

▲ ลานหน้าทางเข้าศาล ประตูล้อม ประตู Romon ตระหง่านอยู่ด้านหลัง

เทพเจ้าแห่งข้าว :

กัญญา มัทศุโอะ

ศาลฟูชิมิอินาริไทชะ

อินาริจินงะ หรือที่คนญี่ปุ่นมักเรียกกันว่า “โอะอินาริซัง” เป็นศาลชินโตที่บูชาเทพเจ้าแห่งข้าว และการเกษตร มีสัญลักษณ์สำคัญคือ เสือโทริอิสีขาว ที่เรียงรายซ้อนกันเป็นจำนวนหลายสิบ หลายร้อยต้น สองข้างตัวศาลเอก และตามจุดต่างๆ ยังมีสุนัขจิ้งจอกหรือ “คิทสุเนะ” ตั้งไว้ในฐานะสัตว์ประจำองค์ของเทพเจ้า ตัวศาลนั้น มีทั้งที่เป็นศาลเดี่ยวขนาดใหญ่ ศาลรองขนาดเล็กที่ตั้งในบริเวณศาลชินโตอื่นๆ หรือวัดพุทธ และศาลขนาดเท่าพระภูมิตามบ้านเรือนเกษตรกรหรือบางครั้งศาลในโรงงานหรือบนดาดฟ้าตึก เป็นต้น ว่ากันว่าทั่วประเทศมีศาลที่ใช้ชื่อว่า “อินาริ” ราวกว่า 30,000 แห่ง

▲ ศาล Hai-den หลังประตู Romon

▲ แผงเรียงป้าย Ema ข้างศาลเอก

▲ สุนัขจิ้งจอกคาบรวงข้าว

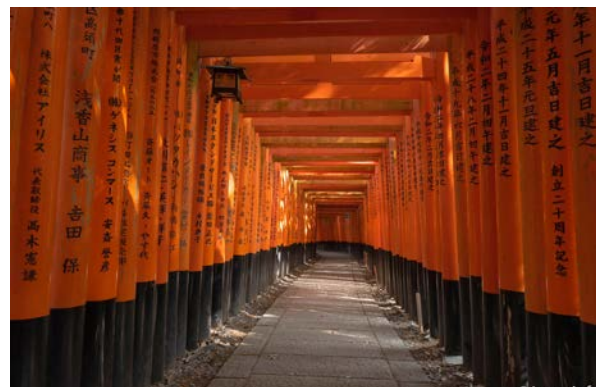
▲ ห่วงหญ้า O-harai ไว้ปิดเป่าสิ่งไม่ดีงาม
ทุกวันที 30 มิถุนายน

▲ สุนัขจิ้งจอกคาบลูกแก้ว

▲ E-ma เรียงรายเต็มแผง

▲ จากด้านนี้จะเห็นตัวหนังสือ บอกชื่อ และวันเดือน
ปี ของผู้บริจาคสร้างเสา

▲ หนุ่มสาวหาซื้อหน้ากากมาสวมเล่นจากร้านค้าใกล้ๆ

ศูนย์กลางของศาลอินาริทั้ง 30,000 แห่งทั่วประเทศนี้ อยู่ที่ตำบลฟุชิมิ ใน
กรุงเกียวโตหรือที่นักท่องเที่ยวชาวไทย และชาวต่างชาติรู้จักกันดีในนามของ “**ฟุชิมิ-
อินาริไทชะ**” คนเกียวโตที่ดั่งบ้านเรือนแถวนี้ เคยบอกว่าสมัยก่อนที่ไม่มีผู้คนพลุกพล่าน
ขนาดนี้ เฟ็งจะมาหลายปีนี่เอง ที่นักท่องเที่ยวมาเยือนไม่ขาดสาย ขนาดได้รับเลือกให้
เป็นสถานที่ท่องเที่ยวอันดับหนึ่งติดต่อกัน 5 ปีซ้อน

ฟุชิมิอินาริไทชะ ตระหง่านอยู่ที่เขาคินาริซึ่งทางทิศใต้ของเทือกเขาอิงาชิยามะ
ตัวศาล ครอบคลุมเขาทั้งหมด ที่สูงราว 233 เมตร ผู้คนเคารพนับถือเขาทั้งลูกว่าเป็นที่
สถิตย์ของเทพเจ้า จึงมีการสร้างศาลเล็ก ศาลน้อย เรียงรายกันมากมาย ตั้งแต่ยอดเขาลง
มาถึงตีนเขา รวมเนื้อที่ทั้งสิ้นราว 89,200 ตารางเมตร โดยมีศาลเอกตั้งอยู่ที่ตีนเขา จาก
หลักฐานทางประวัติศาสตร์ พบว่าศาลเริ่มสร้างมาตั้งแต่สมัยนาราเป็นราชธานี ราวปี
ค.ศ.711 เพื่อเป็นที่สถิตย์ของเทพอุคะอัน เป็นเทพแห่งธัญญาหาร เทพสาตะฮิโกะ
เทพโอมิยะ เทพทานากะ และเทพชิโนะ เทพทั้ง 5 นี้รวมๆ เรียกกันว่า “**อินาริโอคามิ**”

จาก “ยามาชิโระ โคะคุ ฟุโตะกิ” ซึ่งเป็นบันทึกประวัติศาสตร์ท้องถิ่นสมัยนารา
ระบุว่า ฮาตะโนะ อิโรงุได้อพยพมาจากแผ่นดินใหญ่ นำเอาเทคโนโลยีการชลประทาน
และการปลูกข้าว ปลูกถั่วมา ตั้งเนื้อที่ตั้งตัวจนมั่งคั่ง วันหนึ่งพวกเขาได้ไ้ธัญยงศรีไป
ที่ก้อนข้าวเหนียวโมจิที่สร้างขึ้น ก้อนข้าวเหนียวกลบกลายเป็นนกสีขาวบินทะยานขึ้นไป
บนเขา พอเดินตามนกขึ้นไปก็ยอดเขาก็พบต้นข้าว (อิเนะ) ขึ้น (นารุ) งามอยู่ จึงพากัน
สร้างศาล และขนานนามว่า “อิเนะนาริ” เรื่องราวของคนในตระกูลฮาตะนี้ ยังสอดคล้อง
กับตำนานของศาลที่ระบุว่า ฮาตะโนะ อิโรงุ ได้รับพระบัญชาจากจักรพรรดิเกมเม

(ครองราชย์จาก ปี 661-721) ว่าให้สร้างศาล และ
ถวายเครื่องบูชาจะได้ธัญญาหารสมบูรณ์

▲ เมื่อลอดูโมงคิไปจะพบกับศาล
Okuno-in เล็กๆ

▲ เทศกาลหว่านเมล็ดข้าวทุกเดือนเมษายน

▲ เสาทริอิใหญ่ เสาทีสามจากทางเข้าศาล

▲ ทางเข้าออก senbon Torii เดินเข้าจากทางขวามือ และออกจากทางซ้ายมือ

▲ เส้นโค้งสวยงาม ด้านในมีแสงแดดอ่อนๆ ยามเช้า สาดส่องเข้ามา

▲ ท่านเจ้าอาวาสศาลผ่านอุโมงค์ Senbon Torii เข้าไปศาลด้านใน

ทุกวันนี้ นอกจากความเชื่อเรื่องเทพธิดาอาหารแล้ว เทพเจ้าที่นี้ยังเป็นทีเคารพว่าศักดิ์สิทธิ์ด้านการค้าขาย ทำให้มีพ่อค้าแม่ค้ามาขอพรกันมากมาย โดยเฉพาะช่วงสามวันแรกของปีใหม่ ผู้คนราวเกือบ 2,500,000 คนในภูมิภาคคันไซจะพากันหลังไหลมารับพรกันแน่นขนัด อย่างไรก็ตาม ศาลฟุชิมิอินาริไทชะ ก็ยังรักษาพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับข้าวอย่างต่อเนื่องเป็นหลัก เริ่มตั้งแต่พิธีหว่านเมล็ดข้าว “มินางุจิสะซุไซ” ทุกเดือนเมษายน ตามด้วยพิธีลงกล้าในนาแปลงเล็กๆ ช่างศาลเอก “ทะลูอะไซ” ในเดือนมิถุนายน และพิธีเกี่ยวข้าว “นุคิโฮะไซ” ในเดือนตุลาคม

ทุกครั้งที่มีเพื่อนชาวไทยมาเยือนเกียวโต ผู้เขียนมักจะพาไปเที่ยวชมที่นี้ซึ่งจะพบกับนักท่องเที่ยวจากทั่วโลกเข้าออกมากมาย จนแทบหามุมถ่ายภาพไม่ได้ แต่หลังจากโคโรนาไวรัสสายพันธุ์ใหม่ระบาด จนญี่ปุ่นต้องปิดประเทศไปตั้งแต่เดือนเมษายนเป็นต้นมา นักท่องเที่ยวบางตาลงมาก โดยเฉพาะในเช้าวันธรรมดาจะพบแต่คนท้องถิ่นที่ตั้งบ้านเรือนอยู่ใกล้ๆ ที่แวะเดินเข้ามานมัสการเทพเจ้าก่อนไปทำงานบ้างหรือผู้คนที่มาเทรกกิ้งขึ้นไปบนเขาเท่านั้น ทำให้เสาโทริอิสีขาวที่เรียงรายเบียดกัน จนแทบไม่มีช่องว่างช่วงกลางเขาหรือ “เซนบงโทริอิ” ทั้งสองด้านดูกว้าง โลงขึ้นถนัดตา ยิ่งในเช้าตรู่เมื่อท่านเจ้าอาวาสในชุดกิโมโนสีขาว กางเกงสีม่วง สวมหมวกทรงสูงเดินเข้ามาในอุโมงค์เสาสีแดง มุ่งหน้าไปถวายเครื่องไหว้เทพเจ้าที่ศาลโอบุโอะอิน ด้านในยิ่งดูเจียบสงบ และศักดิ์สิทธิ์มาก

เสาโทริอินี้เป็นสัญลักษณ์แสดงเขตแดนของเทพเจ้า คำว่า “โทริอิ” หรือ “โทรุ” ยังสื่อถึง “การผ่านอุปสรรคได้อย่างปลอดภัย” อีกด้วย เสาโทริอิทุกต้นที่นี้ ล้วนเป็นเครื่องเซ่นไหว้เทพเจ้าที่ผู้คนสร้างถวาย ตัวหนังสือด้านบนพื้นสีขาวแดงอมส้ม บอกชื่อ และวันเดือนปีของผู้บริจาคไว้ทุกต้น สื่อให้เห็นถึงความเชื่อที่ไม่เลือนลาง แม้เวลากว่า 1,300 ปี จะผ่านไป ความขลังของเสาโทริอิที่นี้อีกประการหนึ่งคือ สีชาติ (ซุนริ) ที่สะอาดตา ว่ากันว่าสีชาติซึ่งทำจากรักผสมปรอทถือเป็นสีที่นิยมใช้ทาวัด ศาลหรือพระราชนิเวศน์ เพราะนอกจากจะดูเด่น สวยงามแล้ว ยังช่วยกันการผุกร่อนได้ด้วย และสำหรับเทพเจ้าของศาลฟุชิมิอินาริไทชะแล้ว สีชาติถือกันว่าเป็นสีที่ให้พลังแก่ธัญญาหาร

ส่วนรูปปั้นสุนัขจิ้งจอกสีขาวที่พบตามจุดต่างๆ ในพื้นที่ศาลนั้น มี 4 แบบด้วยกันคือ แบบที่ปากคาบลูกแก้ว แบบคาบกุญแจ ริงเก็บข้าว แบบคาบรวงข้าว และแบบคาบกระดาดขม่วน ลูกแก้ว หมายถึง ดวงวิญญาณที่เปี่ยมไปด้วยคุณธรรมของเทพเจ้า กุญแจ นอกจากจะเป็นกุญแจริงเก็บข้าวแล้ว ยังเสมือนความมุ่งมั่นที่จะเป็นผู้ดำรงคุณธรรม หากมีสองสิ่งควบคู่กัน ก็จะช่วยเสริมพลังให้บรรลุเป้าหมายได้ ส่วน รวงข้าว เป็นสัญลักษณ์แห่งความสมบูรณ์มั่งคั่ง กระดาดขม่วน เสมือนปัญญาหาทาง

ว่ากันว่าความเชื่อเรื่องลูกแก้ว (ทามะ) และกุญแจ (คางิ) นั้น เป็นที่รู้จักในหมู่นักสมัยเอโดะอย่างแพร่หลาย ช่างทำพลู พากันตั้งชื่อร้านโรงของตัวเองว่า “ทามะยะ” บ้าง “คางิยะ” บ้าง ทั้งนี้จากความเชื่อว่าเทพเจ้าอินาริยังศักดิ์สิทธิ์ช่วยป้องกันอัคคีภัยได้ด้วย ดูเหมือนว่า

▲ นักท่องเที่ยวสวมชุดะแบบหน้าากาสุขั้งจอก มาเที่ยวชมเทศกาลประจำฤดูร้อน

ในบรรดาเทพเจ้าชินโต ที่มีมากมายหลายองค์ เทพเจ้าอินาริดูจะเป็นเทพเจ้า ที่ใกล้ชิดกับชาวบ้านมากที่สุดก็ว่าได้ ทั้งนี้ทั้งนั้นก็เพราะญี่ปุ่นเป็นสังคมเกษตร ผู้คนบริโภคข้าวเป็นอาหารหลัก แถมยังใช้ข้าวทำเหล้าสาเก ไฉลลงเทศกาล และพิธีกรรมอีกด้วย

เมื่อโคโรนาไวรัสสายพันธุ์ใหม่สงบลง คงได้เห็นเครื่องรางขอพรอะมะ เสาโทริอิสีแดงเล็กๆ เต็มไปด้วยภาษาไทยแขวนไว้ข้างศาลเอกอีกครั้ง ระหว่างนี้ผู้เขียนว่าจะหาโอกาสไปนมัสการเทพเจ้า และค่อยๆ คลานขึ้นไปบนเขาอีกสักครั้ง

*ตัวศาลอยู่หน้าสถานี Fushimi Inari/JR Nara Line ไม่มีประตูเปิด เดินเข้าออกได้ตลอดวัน ช่วงเช้าผู้คนจะน้อย ช่วงค่ำจะดูขลังผสมน่ากลัวเล็กน้อย

